

دوشنبه 14 جنوری 2019

مرجان کمال

برگشت دوباره به یادداشت ها نگاهی مختصری به تاریخچه کابل

از زنده یاد مرجان کمال به زبان فرانسوی

مترجم: فریده نوری

قسمت دوم

تا دست مرگ حلقه نکوبیده بر درم
گو آفتاب و ماه نتابد ز منظرم
کافتاده است وعده به فردای محشرم
چون نیست چاره یی ز قضای مقدرم
رنگین بود کنار ز گل های احمرم
دامن همی زند دم ناصح بر آنرم
با داغ تو شود به چه خورسند خاطرم

چشمم در انتظار تو چون حلقه بر درست
بی منظر تو در نظرم روز و شب یکی ست
ای آسمان بساط شب و روز در نورد
ناچار بایدم به فراق تو خو گرفت
با گلشنم چه کار که از چشم خون فشان
زخمی ندید دل که توان دادنش شکیب
بی روی تو بود به چه مشغول دیده ام

در سال 1747 وقتی ابدالی ها به سلطنت رسیدند، کابل را جزوی قمر و خود ساختند و به آن توجه زیادی نمودند. تیمور شاه وقتی بعد از پدر به سلطنت رسید، رسماً کابل را پایتخت افغانستان نمود و به عمران آن پرداخت که از آن زمان تا به امروز کابل پایتخت و مرکز کشور می باشد.

بعد از درگذشت تیمور شاه درانی، شهزاده شاه زمان درانی در سال 1172 شمسی مطابق به 1793 میلادی بر تخت سلطنت جلوس کرد. به تاریخ 1181 هجری شمسی مطابق به 1801 میلادی در بالاحصار کابل وفات نمود. از سنه 1181 هجری شمسی تا 1183 هجری شمسی مطابق به 1801 میلادی تا به 1804 میلادی پسر اعلیحضرت تیمور شاه درانی، شهزاده محمود شاه بر تخت نشست.

شهزاده شاه شجاع پسر اعلیحضرت تیمور شاه برای دو مرتبه پادشاهی نمود، مرتبه اول از 1183 شمسی، تا به 1184 شمسی مطابق به 1804 الی تا 1805 میلادی پادشاهی کرد.

سلطنت اول امیر دوست محمد خان 1217 شمسی مطابق 1837 میلادی تا به 1218 هجری شمسی مطابق به 1838 میلادی، که مطابقت می کند به جنگ اول افغان و انگلیس 1839 میلادی - 1842 میلادی.

یک سال بعد شاه شجاع دوباره از قندهار وارد کابل گردیده و در سال 1218 شمسی مطابق به 1838 میلادی اعلان پادشاهی کرد. بعد از شاه شجاع، فتح محمد خان بر تخت نشست، بعد از هفت ماه پادشاهی احساس کرد که انگلیس ها می خواهند ولایات شرقی افغانستان را از بدنه آن جدا کنند، همان بود که فتح محمد خان، خود را برای مقابله با آن ها آماده ساخت، و کابل را ترک گفته عازم پشاور گردید.

بعداً شاهپور شاه درانی فرزند شاه شجاع پادشاهی نموده و پسر امیر دوست محمد خان را که محمد اکبر خان نام داشت رتبه وزارت داد.

اعلیحضرت امیر دوست محمد خان برای بار دوم در سنه 1843 میلادی پادشاهی خود را اعلان نمود.

سلطنت اول امیر شیرعلی خان 1241 شمسی مطابق به 1862 میلادی و دوم آن 1246 شمسی مطابق به 1867 میلادی می باشد.

دوره دوم سلطنت امیر شیرعلی خان از تاریخ 1246 هجری شمسی مطابق به 1867 میلادی، و ختم آن 1257 شمسی مطابق به 1878 میلادی. جنگ دوم افغان و انگلیس 1878 میلادی تا به 1880 میلادی.

سردار محمد یعقوب خان پسر امیر شیر علی خان در 1257 شمسی بر تخت سلطنت موروثی جلوس کرد.

سلطنت امیر عبدالرحمن خان [ضیاء الملت والدین] از تاریخ 1258 شمسی الی 1280 شمسی که مطابقت دارد به 1879 میلادی الی 1901 میلادی.

سلطنت امیر حبیب الله خان [سراج الملت والدین] از 1280 شمسی الی 1297 شمسی مطابق به 1901 میلادی الی 1919 میلادی.

امیر حبیب الله خان در کله گوش لغمان به قتل رسید و در شهر جلال آباد مرکز ولایت ننگرهار به خاک سپرده شد. نصرالله خان برادرش اعلان پادشاهی کرد لکن امیر امان الله خان پسر امیر حبیب الله خان وی را معزول و خود را مستحق سلطنت دانست که از سال 1297 شمسی تا به 1307 شمسی مطابق به 1919 میلادی تا به 1929 میلادی سلطنت کرد.

جنگ سوم افغان - انگلیس 1919 میلادی.

امیر امان الله خان به تاریخ 1307 شمسی برادر بزرگ خود عنایت الله خان را در سلطنت شانده و خودش کابل را به عزم قندهار ترک نمود.

در همین وقت ارگ کابل توسط حبیب الله مشهور به بچه سقاب محاصره شد، که مدت 9 ماه سلطنت نمود. سلطنت اعلیحضرت محمد نادر خان از 1308 شمسی تا به 1312 شمسی مطابق به 1929 میلادی تا به 1933 میلادی در سال 1312 هجری شمسی در اثنای توزیع انعامات برای شاگردان مکتب به شهادت رسید.

اعلیحضرت محمد ظاهرشاه پسرش در سنه 1312 شمسی بر تخت سلطنت جلوس نمود و مدتی 40 سال پادشاهی نمود. در سال 1973 میلادی مطابق به 1352 هجری شمسی توسط پسر اعم اش سردار محمد داود خان با یک کودتاه عزل و حکومت شاهی را خاتمه داده و نظام جمهوری افغانستان را اعلان نمود.

رژیم سردار محمد داود خان با یک کودتای نظامی، توسط حزب کمونیست به تاریخ هفت ثور 1357 شمسی مطابق به 28 اپریل 1978 میلادی بر انداخته شده و سردار محمد داود خان را با تمام خانواده اش تیر باران نمودند. این رژیم به مقاومت تمامی اقشار جامعه مواج گردید، که به اشغال نظامی شوروی ها در سال 1979 انجامید.

اولین رئیس جمهور کمونیست ها ترکی توسط حفیظ الله امین کشته شد و خودش را جانشین وی اعلان نمود، شوروی ها با اشغال نظامی، حفیظ الله امین را به قتل رسانیده، و به جایش ببرک کارمل را نشانند.

بعداً نجیب را که قبلاً رئیس استخبارات (خاد) بود به کرسی نشانند.

به تاریخ 8 ثور هجری شمسی 1371 مطابق به 1992 میلادی کابل به دست مجاهدین افتاد، که با جنگ های داخلی وخیم همراه بود.

در سال 1996 میلادی کابل را طالبان گرفتند، و این رژیم طالبانی تا به اواخر سال 2001 دوام داشت و با مداخله قوای ائتلاف (امریکا و انگلستان) از بین برده شدند.

این چند سطر مختصر در باره تاریخ «کابل» بود، در آینده در حد توان خود می خواهم تاریخ افغانستان را بنویسم. خلاصه تاریخچه کابل را به منظور این نوشتن، تا بتوانم به معرفی آثار و عبادات تاریخی و تا اندازه توانم نام ها و جای های تاریخی را به رشته تحریر درآورم.

مسجد پُل
خستنی

ادامه دارد